

ITINERARI FORMATIU UNITAT DOCENT: ENDOCRINOLOGIA I NUTRICIÓ

Versió 5

Aprovat per la Comissió de Docència el 15 de maig de 2020

Autor: DR. ISMAEL CAPEL FLORES

CAP UNITAT DOCENT: DRA.MERCEDES RIGLA CROS

TUTOR: DR. ISMAEL CAPEL FLORES

1. Objectius generals i específics per a la formació.

Generals

Aconseguir una formació integral com a metge, dirigida sobretot a les especialitats que tracten les complicacions cròniques de la malaltia endocrinològica més prevalent, la diabetes mellitus, durant el primer any de rotació, fora del nostre servei. Del segon al quart any, aconseguir una formació més específica en cadascuna de les àrees temàtiques de l'especialitat.

Específics

Els objectius específics de les rotacions són els següents:

M. Interna, saber realitzar una **anamnesi** i exploració física (N1) de les principals malalties més freqüents que poden acompanyar a la diabetis (insuficiència cardíaca, malaltia pulmonar obstructiva, infeccions urinàries etc), saber realitzar el diagnòstic diferencial (N2) de diferents alteracions bioquímiques o entitats nosològiques (anèmia, neutropènia, alteració proves hepàtiques, insuf. renal, crisi hipertensiva, síndrome febril, deteriorament cognitiu, etc). Saber realitzar informes d'alta, de defunció, etc (N2).

Durant les rotacions i les guardies per urgències, l'objectiu és familiaritzar-se en el maneig de les descompensacions agudes de les malalties més prevalents en l'àmbit mèdic, especialment les endocrinològiques (De R1: N2 (anamnesi i exploració i N3 (decisió de tractament). A mesura que avança R2-R4, es converteixen en N1 i N2 les respectives tasques.

Cardiologia, saber diagnosticar (N2) i tractar (N3) una síndrome coronària aguda, una arítmia, una insuficiència cardíaca. Saber quan cal demanar les diferents exploracions cardiològiques (prova d'esforç, coronariografia, ecocardio, ECG) (N3).

Neurologia, saber diagnosticar (N2) i tractar (N3) la polineuropatia diabètica i saber fer el diagnòstic diferencial (N2). També saber fer una exploració neurològica completa, inclòs el fons d'ull (N2).

Nefrologia, saber fer el diagnòstic diferencial en la insuficiència renal (N2), saber quan demanar les proves diagnòstiques (Monitorització contínua de la tensió arterial, eco renal, eco-doppler renal, angioresonància, renograma....) (N3). Saber com es diagnostica (N2) i es tracta (N3) la nefropatia diabètica en tots els seus estadius.

En el segon període (R2, R3 i R4) la formació és més específica en l'àmbit de l'Endocrinologia. S'ha repartit aquest temps fent possible que el resident tingui oportunitat de contactar suficientment les principals àrees de l'especialitat, ja siguin clíniques o de tècniques diagnòstiques. Aquestes possibilitats assistencials venen acompanyades a més a més d'un programa docent estructurat (sessions, seminaris, cursos,...). És un objectiu bàsic del programa docent formar professionals amb un elevat grau d'autonomia en finalitzar la residència. Els objectius concrets són:

Hospitalització i Hospital de dia, familiaritzar-se amb la patologia endocrinològica més freqüent en descompensar-se: la diabetis mellitus en cetosi, CAD. També la disfunció tiroïdal urgent (hipertiroïdisme o hipotiroïdisme greus), insuficiència suprarenal aguda. També la realització de proves diagnòstiques dinàmiques (Test ACTH, hipoglucèmia insulínica, test de la set, etc). També fer-se càrrec dels ingressos i d'algunes interconsultes de pacients ingressats en altres especialitats. Totes aquestes activitats, de R2 seran amb nivell de responsabilitat N2 i progressivament passaran a N1 a mesura que avancin a R3 i R4.

Rotació per les consultes externes en tots els aspectes inclosa la diabetis: garantir saber fer l'anamnesi, exploració física, diagnòstic diferencial i tractament de totes les patologies endocrinològiques, ja sigui en la pròpia agenda del resident o en la d'algun adjunt (patologia hipofisària, suprarenal, de tiroide, paratiroide, diabetis tant tipus 1 com 2, diabetis i gestació, obesitat, cirurgia bariàtrica...) (De R2 i R3 seran N2 i de R4 N1).

Nutrició, saber pautar una nutrició parenteral total i una nutrició enteral en el pacient ingressat i en el pacient a domicili (N2 i de R4 N1). També cal que es familiaritzin en els programes per a la construcció de dietes, i la codificació hospitalària dels diferents tipus, també saber calcular manualment les necessitats nutricionals i saber fer una valoració antropomètrica i el seguiment ambulatori de pacients desnodrits o amb possibilitat de desnodrir-se (budell curt, ileostomies, neoplàsies ORL.. (R2, R3: N2 i R4: N1). També cal que sàpiguen realitzar educació diabetològica i dietètica per a les diferents patologies que la requereixin (obesitat, dislipèmia, hiperuricèmia, insuficiència renal, dumping, celiaquia, etc) (R2 i R3: N2 i R4: N1).

Endocrinologia Pediàtrica, saber diagnosticar i tractar una talla baixa per dèficit de GH o per altres motius, la pubertat precoç, el retràs puberal (R4: N2).

Proves diagnòstiques complementàries, Eco-PAAF tiroïdal, citologia PAAF, Eco tiroïdal, TAC, RNM, gammagrafia tiroide, paratiroide. Excepte la Eco-PAAF que acabarà seguint N1 de R4, la resta és N3.

Durant els 4 mesos restants, hem optat per ampliar les rotacions d'hospital de dia i hospitalització amb l'objectiu de consolidar tot el què va aprenent perquè és el lloc del Servei on el resident agafa més responsabilitat en les seves tasques (N1).

Les 4-6 guàrdies mensuals també són molt importants durant aquesta etapa, perquè sobretot de R3 i R4 (R gran), l'objectiu és saber desinvolcre's en la patologia aguda amb més responsabilitat que al principi de la residència i saber supervisar i ensenyar als residents més petits, tots plegats sempre supervisats per un adjunt (N2 i finalment N1).

2. Duració de la formació.

La duració de la formació a la unitat docent d'Endocrinologia és de 4 anys.

3. Competències professionals per assolir segons l'any de residència, detallant activitats assistencials i calendari de rotacions.

3.1. R1

1.- Calendari de rotacions

Rotació	Dispositiu	Duració (mesos)	(1) Nivell de responsabilitat
Medicina Interna	Servei de Medicina Interna	3	N1 (anamesi, exploració física) N2 (diagnòstic diferencial, informes d'alta i defunció)
Urgències	Servei d'Urgències	2	N2 i N3
Cardiologia	Servei de Cardiologia	2	Diagnòstic (N2) Tract (N3), quan sol.licitar proves exploratòries (N3)
Neurologia	Servei de Neurologia	2	Diagnosticar (N2) i Tractar (N3) la PNP diabètica, també saber fer una expl. Neurològica completa (N2)
Nefrologia	Servei de Nefrologia	2	DD insuf renal en general (N2) i saber diagnosticar i tractar la nefrop diabètica en tots els seus estadius (N2)

(1)

Nivell de responsabilitat 1: activitats realitzades directament pel resident sense necessitat d'una tutela directa. El resident executa i posteriorment informa.

Nivell de responsabilitat 2: activitats realitzades directament pel resident sota la supervisió del tutor / facultatiu responsable. El resident té un coneixement extens, però no aconsegueix la suficient experiència com per fer una tècnica o un tractament complet de forma independent.

Nivell de responsabilitat 3: activitats realitzades pel personal sanitari del centre, assistides en la seva execució pel resident.

Especialistes en formació de 1r any: la supervisió de residents de primer any serà de presència física i es durà a terme pels professionals que prestin serveis en els diferents dispositius del centre o unitat pels quals el personal en formació estigui rotant o prestant serveis de atenció continuada. Els esmentats especialistes visaran per escrit les altes, baixes i altres documents relatius a les activitats assistencials en què intervinguin els residents de primer any.

2.- Competències professionals per assolir a cada rotació.

Veure apartat d'objectius

3.2. R2

1.- Calendari de rotacions

Rotació	Dispositiu	Duració (messos)	(1) Nivell de responsabilitat
Urgències	Servei d'Urgències	1	N1, N2
Hospital de dia i Hospitalització	Servei d'Endocrinologia i Nutrició	10	N2

2.- Competències professionals per assolir a cada rotació.

Veure apartat d'objectius

3.3. R3

1.- Calendari de rotacions

Rotació	Dispositiu	Duració (mesos)	(1) Nivell de responsabilitat
Hospital de dia i Hospitalització	Servei d'Endocrinologia i Nutrició	3,5	N1
Nefropatia diabètica	Servei d'Endocrinologia i Nutrició	0,5	N3
Endocrinologia Pediàtrica	Servei de Pediatria	2	N3, N2
Nutrició	Servei d'Endocrinologia i Nutrició	5	N3, N2, N1 (progressivament)

2.- Competències professionals per assolir a cada rotació.

Veure apartat d'objectius

3.4. R4

1.- Calendari de rotacions

Rotació	Dispositiu	Duració (messos)	(1) Nivell de responsabilitat
Nutrició	Servei d'Endocrinologia i Nutrició	2	N1
Consultes Externes	Servei d'Endocrinologia i Nutrició	8	N1
Radiodiagnòstic, Medicina Nuclear	Servei de Radiodiagnòstic i Medicina Nuclear	1	N3, N2

2.- Competències professionals per assolir a cada rotació.

Veure apartat d'objectius

4. Guardies de la especialitat i generals

R1

Número al mes: 4-6

Dispositiu: Urgències generals

Nivell de responsabilitat: N3

R2

Número al mes: 4-6

Dispositiu: Urgències generals

Nivell de responsabilitat: N2, N3

R3

Número al mes: 4

Dispositiu: Urgències generals

Nivell de responsabilitat: N2

R4

Número al mes: 4

Dispositiu: Urgències generals

Nivell de responsabilitat: N2

5. Cursos y congresos

5.1. Activitats formatives del Pla Transversal Comú

El Pla de Formació Comú (PFC) ha estat dissenyat per la Comissió de Docència per a millorar i complementar les competències professionals transversals definides en els programes de Formació Sanitària Especialitzada.

Veure document "Plan de Formación Común" en el següent enllaç <http://www.tauli.cat/tauli/docencia/docencia-de-postgrau/ser-resident-al-parc-tauli>.

5.2. Curs de protecció radiològica

Per donar resposta a la resolució conjunta de les direccions generals de Salut Pública i de Recursos Humans i serveis econòmics-pressupostaris del Ministeri de Sanitat i Consum de 21 d'abril de 2006, mitjançant la qual s'acorda incorporar en determinats programes formatius

d'especialitats en ciències de la salut, la formació en protecció radiològica, la Comunitat Autònoma té establert un curs no presencial per R1.

5.3. Cursos específics de la especialitat

R3

- Actualització en Nutrició Clínica y Dietètica -Postgrau en Endocrinologia y Nutrició. Novembre.
- Curs d' Endocrinologia Pediàtrica. Febrer o Març .
- Curs d'Endocrinologia per a Postgraduats. Madrid, Març.
- Curs avançat de diabetologia dirigit a R3 Endocrinologia/Endocrinologia pediàtrica. Març.

R4

Curs Avançat en Obesitat. Novembre

5.4. Assistència a Congressos i presentació a congressos de l'Especialitat

R1

- Assistència al Congrés de la Societat Catalana d'Endocrinologia i Nutrició (Novembre) o a les Jornades/Congrés Associació Catalana de Diabetis (Març).

R3

- Assistència i presentació al Congrés de la *Sociedad Española de Endocrinología y Nutrición* (Octubre) i/o al *Congreso de la Sociedad Española de Diabetes* (Abril).

R4

- Assistència i presentació al Congrés Europeu d'Endocrinologia i Nutrició (Maig) i/o al Congrés Europeu de Diabetis (setembre).

6. Sessions clíniques i bibliogràfiques específiques

Quadre de sessions clíniques i bibliogràfiques generals de la Unitat.

Sessions específiques per al R1 durant la seva rotació pels diferents serveis, cal que presenti almenys una a cada rotació.

Sessions específiques per al R2 una quadrimestral.

Sessions específiques per al R3 una trimestral + una sessió general a MI + una sessió als cursos de formació dels residents.

Sessions específiques per al R4 una trimestral + una sessió de casos a l'Acadèmia de Ciències Mèdiques (presentar o discutir un cas) + una sessió general a MI + una sessió als cursos de formació dels residents.

7. Oferta d'activitats d'investigació per a la seva participació pels residents.

Línies d'investigació de la Unitat:

- Noves tecnologies al Tractament de la diabetis tipus1: pàncrees artificial. Responsable: Mercedes Rigla Cros
- Projecte SineDie: Control telemèdic de la diabetis gestacional. Responsable: Mercedes Rigla Cros
- MobiGuide Project: Guiding Patients Everytime, everywhere. FP7. Responsable: Mercedes Rigla Cros
- Obesitat, inflamació i cirurgia bariàtrica. Responsable: Assumpta Caixàs
- Síndrome de Prader Willi a adults: estudi dels circuits de la gana centrals i Perifèrics. Responsable: Assumpta Caixàs
- Diabetis, inflamació i risc cardiovascular. Responsable: José Miguel González

Beques CIR/CSPT:

De caràcter anual i convocatòria oberta a tots els professionals de la Corporació. És procura que cada resident quan finalitza la seva formació la pugui culminar amb un treball d'investigació adherit a alguna de les línees d'investigació del Servei, i per aquests motiu sol ser habitual sol·licitar una beca CIR i / o en Altres Convocatòries externes.

Serveis de l'Oficina d'Investigació:

- Assessorament metodològic
- Disseny de projectes
- Estadística
- Informació convocatòries
- Informació i suport per a la gestió dels principis de legalitat en tot el referent a tasques d'investigació

- Habilitar i gestionar els circuits i requeriments necessaris per fer recerca de qualitat.
- Altres serveis específics relacionats amb la investigació
- Assistència, com a oient, a les sessions del CEIC